

en moordenaar wordt. De tusschenkomst was niet ongeroepen; zij werd niet enkel door de emigranten gevraagd, ze werd verlangd door allen in wie het voortleven moest worden erkend van den historischen en wettigen staat."

Maar, zoo gaat hij dan voort, tusschenkomst ware, ook ongeroepen, wettig geweest. Om het gevaar voor het overslaan van de vlam. Er is dan ook eigenlijk geene interventie geweest, maar een krijg, ter zelfverdediging, door de revolutionairen „begeerd en bewerkt." Zie ook bl. 409 noot *.

314) T. a. p., 2de dr., bl. 20/21, waar hij zegt „dasz, was die Intervention und Nichtintervention betrifft, die pflichtmässige Rücksicht auf die eigenen Unterthanen und auf das Maasz der eigenen Macht vorbehalten bleibt. Es findet hierin kein wesentlicher Unterschied statt zwischen den Rechten und Pflichten der Staaten und deren Häupter unter einander, und den Rechten und den Pflichten der Privat-Personen unter einander, welche ebenfalls Rücksichten auf ihre Familien zu nehmen haben und auf die Grenzen ihres Einflusses und ihres Vermögens."

Zoo moet natuurlijk ook een kleine Staat als Nederland niet als groote Mogendheid zich gedragen. Dit punt kwam in de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de orde naar aanleiding van de nota, door de Nederlandsche Regeering, tijdens het tweede Ministerie-Thorbecke, naar St. Petersburg gezonden. Tegen deze daad, *begin van interventie*, nog wel op aandrang van den *Franschen Keizer*, is Groen van Prinsterer opgekomen bij zijne interpellatie, die de Tweede Kamer 20 Mei 1863 en volgende dagen bezig hield. Ook Mr. van Welden Rengers betwijfelt in zijne *Schets eener Parlementaire Geschiedenis van Nederland sedert 1840*, dl. I, bl. 263, of het zenden van de nota eene staatkundige daad was. Zie over de op de interpellatie gevolgde motie Groen's *Parl. Studien en Schetsen*, dl. III, bl. 189.

315) Groen van Prinsterer zeide, bij de behandeling van de Conventie van Augustus 1850 over de Russische schuld, 25 Juni 1852, in de Tweede Kamer der S.-G. van den *diplomatieken grondtoon der eeuw*: „Deze, meen ik, ziet in het *feit* het *regt*. Ik dacht dat dit, na 1830, na 1848, ook na 2 December 1851, duidelijk was; dat vooral ook het tractaat van 16 November 1831 hiervan een blijk gaf. Rusland, in zijne vordering tot 1839" — zich beroepende op de tot dat jaar dezerzijds volgehouden aanspraak op de souvereiniteit over België, het juridieke *zonder* het feitelijke, — „heeft gespeculeerd op een, volgens de praktijk der diplomatie, ook ten onzen opzigte, verouderd en ongerijmd begrip." (*Adv.*, dl. II, bl. 404)

316) *Ned. Gedachten*, 1e serie, dl. II, bl. 46.

317) *Adviezen*, dl. II, bl. 409/10.

318) *Essai sur le principe générateur des constitutions politiques*, § XLII.

319) *Ned. Gedachten*, 1ste serie, dl. II, bl. 45/46. Wat bepaaldelijk het erkennen van Lodewijk Philips aangaat, merkt hij op, dat er niet slechts, zij het ook onrechtmatige, verandering ten behoeve van eenen anderen tak van het regeerende Stadhuis was. „Het geheele staatsgebouw ligt omver. Alles blijft in naam, terwijl het met de daad omgekeerd is. De revolutie verbergt zich in den vorm dien de